



NOVADNIEKS

B I L D I N G K A

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

VIENOTI LATVIJAI!

Nr. 60 - 61 (6220 - 6221)

09.07.1991.

Cena: 30 kapeikas (abonentiem - 22 kapeikas)



Klāt visas tautas svētki - Sārptautiskais folkloras festīvāls BALTICA '91. Tas vēl jo vairāk gaidīs tādēļ, ka svētki risināsies arī mūsu rajonā un to pamattēma ir saistīta ar ģimenes tradīcijām.

Sraigos mēģinājumos un koncertos rajona folkloras ansambļiem pagājis gads. Folklora, kā liecina lielais ansambļu skaits, kļuvusi par mūsu rajona ļaužu ikdienas neatņemamu sastāvdaļu. Dzied visi - gan lieli un mazi, gan veci un jauni. Un nerei grūti pat izšķirt: kurš ir klausītājs, kurš - koncertētājs. Tā ir kultūras aprite, tas ir dzīvotspēks. Dziesma un dziedāšana allaž bijušas raksturīgas latviešu tautai.

Mēs priečājamies, ka šajos svētkos kopā ar mūsu rajona ansambļiem ir Sibīrijas latvieši, lieťuvieši, igauņi, gruzīni un dāņi.

BALTICA '91 jau klauvē pie mūsu durvīm un sirdīm. Atklāsim tās priekam! Lai esam vienoti skanīgā tautas dziesmā un saskanīgā dzīvošanā svētkos un ikdienā!

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES PREZIDIJS UN IZPILDKOMITEJA



■ Līvānu jaunrades nama folkloras ansamblis

Ja šogad paliksim bez siena...

Tāds sienalaiks, kā runā ļaudis, nav bijis pieredzēts - liebus ne piliena, saule no agrīta līdz vēlam vakaram stāgāja pa plavām. Visur redzami cilvēki raibu raibajos tērpos, jau dzirdamas arī tādas balsis: „Paldies Dievam, šai ziemai lopbarības pietiks!“ Tomēr rajona valsts un kopīgo saimniecību glabātavās nav iepildīta pat vēl ne trešā daļa no vajadzīgā daudzuma rupjās lopbarības, ap pusi no saviem plāniem izpildījuši kopsaimniecību „Rozupe“, „Druva“ (Kirova) un „Dzintars“ mehanizatori, pāri par četr-

desmit procentiem siena sarūpēts agrofirmas „Turība“ saimniecībā.

Krājumi papildinās diezgan lēni, varbūt tempi pieauga tagad, kad saimniecību ļaudis savam personīgajam ganāmpulkam jau nodrošinājuši sātīgu zīmošanu? Tikai - kā būs ar dabas paciešību, vai liebus jau no kaut kurienes nelavās uz mūsu pusī?

Kādreiz zāles miltus ražoja gandrīz visās saimniecībās, dažuvieta griezās trumuji pat diviem AVM agregātiem. Šogad miltus mazliet gatavojušas divas saimniecības -

„Aglona“ un „Ausma“. Toties skābētās lopbarības cienītāju ir krieti vairāk, kaut arī skābsienu un skābbarību varētu likt tranšejās arī slapjākā laikā. Šo veidu lopbarības rajonā sarūpēts jau ap 25 procentiem. Kāsaka, saimniekam labāk redzams, ko un kā gatavot.

Zāle šogad augusi laba, karstajā laikā strauji apžūst uz lauka, lielākajā daļā saimniecību to savāc ar ķīpu presēm un tūdaļ ved uz šķūnēm - kas zem jumta, tas drošībā. Siena novietnēs pa lielākai daļai ierīkoti ventilatori, taču šovasar tos vēl nav bijis vajadzības

iedarbināt. Darba roku nekur nav pārpalikums, tāpēc lauku kopējiem talkā dodas kantoru darbinieki, speciālisti, celtnieki.

Lopbarības sagādē vēl efektīvi strādājuši mehanizatori un citi ļaudis kopsaimniecībā „Ausma“, kur šķūnos ir vairāk nekā 38 procenti siena. Citur, kā var spriest no operatīvo ziņu pārskata, sagādāta apmēram piektā daļa.

Graudaugu raža šogad nebūs izcila, arī skābbarības kultūras diezin vai aizpildīs robus, tāpēc vislielākās cerības jāliek uz sienu.

A.Mežmalis

ZINAS

Liesmojošais Baltijas ceļš - tā tiks nosaukta Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tautu kopīgā akcija 23.augustā - Molotova un Ribentropu līguma parakstīšanas gadienā. Par ugunkuru kēdes izveidošanu, kas simboliski brīdinātu no briesmām, kuras nosaka pakta sekas, vienojušies Latvijas Tautas frontes, Igaunijas Tautas frontes un Lietuvas „Sajūža“ pārstāvji.

Pagājušajā mēnesī mūsu rajonā strādāja piecas LOTOS vienības. Preiļu 1. vidusskolas skolēni bija sastopami K. Markska kolhozā un pilsētas labiekārtošanas darbos, Līvānu 2. vidusskolas skolēni - kopsaimniecībā „Jersika“. „Jersikā“, kā arī „Rozupē“ strādāja Līvānu 1. vidusskolas lotosnieki. Šomēnes - spraigajā sienas gatavošanas laikā - K. Markska kolhozam palīdz divas Preiļu 1. vidusskolas vienības, bet „Jersikai“ - viena no Līvānu 2. vidusskolas.

Jāatjauno Preiļu televīzijas raidījumi - tā kārtējā sesijā nolēmuši pilsētas padomes deputāti. Vietējās televīzijas saimnieks būs pilsētas valde. Ētera laiks - no 10 līdz 15 stundām. Preiļi irēs atsevišķu kanālu, tāpēc vietējie raidījumi netraucēs ne centrālās, ne republikas televīzijas pārraides. Lai vietējo televīziju uzturētu, deputāti nobalsoja par nodevas maksas ieviešanu - kafram televīzora īpašniekam nāksies maksāt 2 rubļus. Preiļu televīzijas raidījumi sāksies septembrī vai oktobrī.

Daudzi autovadītāji pēdējā laikā būs tikušies ar cilvēkiem, kuri uz ielām un ceļiem apstādina automašīnas un ar speciālu mērparātu palīdzību pārbauda, cik kaitīgs apkārtējai videi ir mašīnu radītais piesārņojums. Šie cilvēki ir no Daugavpils reģionālās vides aizsardzības komitejas, un viņu ikdienas darbs ir apkārtējos rajonos noteikt atmosfēras un ūdeņu piesārņošības līmeni. Pēdējo nedēļu laikā laboratorijas darbiniekus interesēja Latgales gaiss. Tika pārbaudītas automašīnas, katlu mājas un citi potenciālie piesārņotāji. Kopsaimniecībās „Gāleni“, „Sīlukalns“, „Ausma“, valsts saimniecībā „Rudzāti“ un Līvānos izdarīti ūdeņu laboratoriskie mērījumi.

Ingus Buks kļuvis par J.Gagarina kausa izcīņas uzvarētāju ūdensslēpošanas slalomā! Sacensības notika Piemaskavā, Dubnā, un bija pirmās, kurās ūdensslēpotāji cīnījās par tiesībām piedalīties Eiropas čempionātā.

Vārds rajona padomes deputātam

ŠISDIENAS PARADOKSI

Veltīgi runāt par rajona vadības struktūras perspektīvām, kamēr nav pieņemts likums „Par rajona pašvaldību”. Labākajā gadījumā Augstākā Padome to izskafis rudenī. Tikmēr saglabāsies diezgan neskaidra un nevienu nozīmīga situācija divu varas struktūru - rajona izpildkomitejas un rajona Tautas deputātu padomes, kā arī vietējo padomju attiecības. Tomēr, izlasot Stalidzānes jaunkundzes rakstu („Novadnieks”, 02.07.91.), gribot negribot jāaplūko šīsdienas paradoksi.

Jā, ir mainījušies vadītāji, varas struktūras, tomēr tas nav kļūvis par izšķirošo faktoru normalas valsts funkcionešanas nodrošināšanā. Sistēma ir palikusi vecā, jaunie likumi (ne vienmēr absolūti korekti) tikai nupat pieņemti, reformas (arī ne bez kļūdām) sāk (?) darboties. Protams, pa vidu nāk pašu neizdarība. Jā, arī līdz demokrātijai esam spēruši tikai pussoli. Rajona līmeni šī pussoja pietrūka, veidojot izpildkomitejas vadību. Deputāti ievēlēja (ievēlēja, nevis kāds mums uzkundzējās) tikai izpildkomitejas priekšsēdētāju un apstiprināja dažus viņa vietniekus. Varbūt pēc cetriem gadiem rajona iedzīvotāji tieši vēlēs cilvēkus izpildkomitejas konkrētiem amatiem, bet pirms gada vajadzēja vai nu visus atbildīgos darbiniekus apstiprināt sesijā vai arī „kabineta” veidošanā palauties uz izpildkomitejas priekšsēdētāju. Paradoksāli, bet neviens no šiem variantiem nav īstenojies. Vai tā ir jaunās sistēmas ieizime (krīze) vai joprojām darbojas vecā sistēma?

Ikvieni laikam balstās uz personisko pieredzi vai atzinām par to, kādā veidā „tieki” pie amata, un šo atzinu izklāsta forma varētu raksturot arī cilvēka kultūras līmeni... Mans uzskats (vēl bez Stalidzānes jaunkundzes izvirzītā) - I.Sniķers A.Vucānu kultūras nodalas vadītāja amatam izvēlējās profesionālo iepāšbu dēļ. Kultūras darbinieku viedoklis viņam bija zināms (gan A.Vucānu, gan M.Livdāni atbalstīja apmēram puse darbinieku). Es (kā attiecīgās komisijas priekšsēdētājs) piekritu A.Vucāna kandidatūrai, zinādams viņa varēšanu, pirmo reformu rezultātus, to,

kāds stāvoklis kultūras jomā ir tuvākos un tālākos rajonos, un patiešām milzīgo darba lauku. Faktiski ne manā, ne manas komisijas piekrīšana tobrīd nebija juridiski reglamentēta, un šo jautājumu izpildkomitejas priekšsēdētājs vareja izlemti vienpersoniski vai kopā ar izpildkomiteju. Vēlāk arī komisija akceptēja A.Vucānu jaunajā amatā.

Vēl dažas pārdomas par ie-priekšminēto rakstu. Varbūt to-mēr nevajadzētu tik eksaltētos tonos (sesija nevieni netiesā, kur nu vēl uz nāvi) audzināt deputātus. Protams, sesijā esam pie-nēmuši arī sasteigtus lēmumus, bet galu galā cītem deputātiem arī ir galva uz pleciem.

Lofi ceru, ka līdzīgs atklāts ai-cinājums jeb lūgums nav aizsūtīts A.Gorbunova kungam. Ja es, kādreiz būdams ateists, neticīgais vai dzīli reliģiozs cilvēks, tomēr mainu uzskatus un tomēr aizeju pie savas Dieva - vienalga-vai tas ir altāris vai Ļeņina pie-mineklis - , tad tā ir vai nu pienā-kuma vai personiskās brīvības izpausme. Beidzot ir laiks, kad nedz atļauja, nedz piekrīšana nav vajadzīga. Mēs katrs ejam pie savas Dieva, bet nevis skafīties, kas vēl ir atnācis.

Es nepretendēju uz patiesību pēdējā instance. Bet tā kā jau-tājums par kultūras nodalas vadītāju ir atrisināts, šī polemika būtu jāizbeidz. Par laimi nejūtos tik garīgi brīvs, lai uzrakstītu, ko par tās saturu un stilu domā tālu no šīm lietām stāvoši cilvēki, starp citu - mūsu vēlētāji.

**Jānis Eglītis,
rajona Tautas deputātu
padomes kultūras un izglītības
pastāvīgās komisijas
priekšsēdētājs**

Līvānos notiks tautas deputātu vēlēšanas

Līvānu pilsētas Tautas deputātu padome, pamatojoties uz deputātu V.Anspaka, V.Stepanova un A.Pirtnieka iesniegumiem, ir izbeigusi viņu pilnvaras pirms termina. Šī gada 11.augustā tiek izstudiinātas jaunas vēlēšanas trijos pilsētas padomes apgabalos: 12. vēlēšanu apgabalā (mājas Vecīcībnieku ielā 6 un Daugavpils ielā 19), 35. apgabalā (mājas Zaļajā ielā 10 un 21) un 40. apgabalā (mājas Biedrības ielā 5 un Zaļajā ielā 40, 40a un 42).

Atribilstoši likumam par vietējo padomju tautas deputātu vēlēšanām tiešības izvērtēt deputātu kandidātus ir iedzīvotāju sapulcēm dzīvesvietā, ja tajās piedalās vismaz 30 vēlētāji, pilsētas sebiedrīskajām organizācijām, kā arī vēlēšanu apgabala teritorijā esošajām organizācijām darba kolektīvu kopsapulcēm vai konferencēm. Pilsētas 12. vēlēšanu apgabalā ir iekļauts Līvānu kultūras nams, bet 40. apgabalā - Līvānu slimnīca, maizes ceptuve un pilsētas bērnudārzs.

Līvānu pilsētas vēlēšanu komisija aicina iedzīvotājus un darba kolektīvus aktīvi iesaistīties deputātu kandidātu izvirzīšanā.

Sīkāku informāciju par vēlēšanām var saņemt pa tālruni 44744.

V.Gercāns,
Līvānu pilsētas vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs

LTS - Latgales Televīzijas sabiedrība

Pirmais, 1.jūlijā, Rēzeknē atklāja reģionālo Latgales televīziju. Tās pirmo raidījumu tiešajā ēterā noskafīties, tā veiksmes un neveiksmes novērtēt varēja visi Latvijas iedzīvotāji. Turpmāk Latgales televīzija Latvijas televīzijai piedāvās atsevišķus raidījumus. Savukārt mēs, latgalieši, noteiktā laikā savu televīziju varēsim skafīties tai pašā 2. kanālā, kurā būja redzams pirmais raidījums. Pagaidām jaunveidotās televīzijas vadība raidījumu regularitāti nesola. Tuvākie un lielākie raidījumi būsot: šomēnes - televīzijas mūzikas festivāls Rēzeknē, nākošmēnes - 15.augusta svītības Aglonā. Televīzijas ieceres ideālais variants - raidīt Latgales jaunumus katru dienu aptuveni vienu stundu. LTS štati, struktūra un darba organizācija sabiedrības vadībai jau esot skaidri. Atlicis vien izvēlēt savu aģentūras fiku Latgales rajonos un...nenogurstoši rullēt pa novada ceļiem un

takām informācijas meklējumos.

Atklājot šo vērienīgo reģionālo ieceri, bīskaps V.Nukšs ievērtēja televīzijas studiju. Tam sekoja viesu - Latvijas televīzijas, Latvijas valsts radio un televīzijas centra pārstāvju, republikas Augstākās Padomes deputātu, visu Latgalei raksturīgo reliģisko konfesiju pārstāvju un Latgales rajonu vadības (būtībā - sponsoru) apsveikumi. (Mūsu rajonu šai pasākumā pārstāvēja un apsveikuma runu teica rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs I.Sniķers.)

Apsveikumi un tosti tika sacīti arī pēc tam, kad raidījums beidzās. Bija šampanietis, dejas un saviesīgs noskaņojums. Būtiskākā šķita informācija, ka LTS nākamibā cer ne vairs uz piespiedu labprātīgiem maksājumiem no rajoniem, bet gan - uz finansēšanu no republikas budžeta.

S.Jokste

Izlaidums arodskolā

Izskanējis atvadu valsis Preiļu kooperatīvajā arodskolā. Vairāku rajonu pārētāju biedrību savienības papildināsies ar 87 jauniem speciālistiem.

Patīkami, ka 3 meitenes - Lolita Šmukste no Preiļu, Anita Zemnicka no Daugavpils, Jevgēnija Dorzinkika no Krāslavas rajona - pabeigušas skolu ar izcilību. Gandrīz katra trešā absolvente saņēma pateicību par centīgu attieksmi pret mācībām un sabiedrisko darbu.

Krāšni uzpostajā zālē jaunos speciālistus sveica skolas direktors Aivars Staužs, Preiļu rajona pārētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs Leonards Šustovs, kurš bija arī valsts kvalifikācijas eksāmenu komisijas priekšsēdētājs. Skumji, bet lieši atvadu vārdi bija klašu audzinātājiem Nāfālijai Pīzelei, Valērijam Amelohinam, meistarei Nadeždai Amelohinai. Audzēkņi sirsnīgi pateicās klašu audzinātājiem Viktorijai Isajevai un Ludmilai Skackovai.

Sagatavojojot speciālistus, skolā lielu uzmanību pievērš pārdevēja kultūras un stājas veidošanai, dokumentu nosformēšanai, pirkuma iesaiņošanai un cītem specifiskiem jautājumiem. To sekਮjuši arī arodmeistarības konkursi, kuri notiek regulāri.

Skolā uzsākta jaunu grupu komplektēšana. Krievu plūsmas grupas gandrīz jau nokomplektētas. Vēl uzņemam audzēkņus latviešu plūsmas grupās gan pēc 9. klasses, gan pēc vidusskolas.

M.Vitola

Kolēgi pajokoja

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā no avizes „Latvijas Jau-natne” pārpāreitā informācija par Romas pāvesta Jāņa Pāvila II viesošanos Aglonā nākamgad un par miljonus rubļu, ko parlaments gatavoja piešķirt Aglonas bazi-likai, neatbilst patiesībai. Izrādās - kolēgi no republikas āvīzes atlāvušies mazliet pajokot..

Daugavpili - Anglijas TV

Daugavpils radio un televīzijas stacija sākusi translēt Anglijas televīzijas raidījumus. Translācija notiek 21.kanālā no plkst.8 līdz pusdienu un no plkst.17 līdz 23.

Anglijas TV tematika: jaunumi pasaulē, reliģiski raidījumi, mūzi-ka, sporta informācija, reklāma un protams, mākslas filmas.

Drīz pa šo pašu kanālu sāks raidīt arī vietējā Daugavpils TV.

BALTICA '91



■ Jānis Teiāns sarunā ar Saunas etnogrāfiskā ansambļa teicēju Jādvgu Anspoku.



■ Jevgēnija Šķestere dzied Vidsmuižas folkloras ansamblī un palīdz gatavot tautas tērus.



■ Saunas ansambla dalībnieces »Linu talkas» uzvedumā Rēzeknē.

Будем песню беречь...

Незаметно прошли три года, отделяющие нас от предыдущего фестиваля «Балтика», пробудившего дух нашего народа. И вот теперь, когда нас вновь одолевает страх за свое будущее, за все, что ожидает людей, живущих в Латвии, к нам должна прйти народная песня, чтобы успокоить взволнованные умы, чтобы убедить, что полагаться можно лишь на себя, свою семью, свой народ, песню, вдохновляющую на труд. Ведь мы не бедны, даже если в магазинах мало товаров, если немного их и у нас в доме. Нам принадлежит такое богатство, какое имеет редкий народ — не миллионы рублей, а миллионы народных песен, в которых заложена мудрость наших предков, их духовная сила, все то лучшее, что может поднять нашу жизнь. Но почему так плохи у нас дела? Видимо, потому, что не прислушались к мудростям предков, не поняли их, начиная с этой:

«Не пинать ногой ни собачки.
Ни полена дров».

— от, кто понял суть народной песни, сделал свою жизнь внутренне богатой, гармоничной. Удивительно, что песня помогает им и в труде, и в жизни. Таких людей у нас немало. Они поют в фольклорных ансамблях. Отрадно, что к 20 фольклорным ансамблям взрослых, действовавшим в последнее время, прибавился и десяток детских коллективов. Значит, песне суждено жить, она вновь будет сверкать, как начищенные старое серебро, неся свет далеких предков.

Сегодня назовем тех, кто сочинял песни, учил других,

дней, пытавшихся собирать их, чтобы сохранить для будущих поколений. Это были ксендз П. Смельтерс в Ливаны, поэт Я. Райнис, собиравшие народные песни нашего края, которые можно найти в «Латышских дайнах» К. Барона, и основатель первых этнографических ансамблей в Аглоне и Сауне в послевоенные годы А. Васильевский. И что бы мы сегодня предприняли, не будь Яниса Тейлана, руководящего 6 фольклорными ансамблями, а три из них — Прейльский, Саунский и риебинская «Юмалея» — участвуют в мероприятиях фестиваля в Риге.

Вспомним и самоотвер-

женных певиц, посвятивших себя народной песне до последнего вздоха. Это Текла Пастаре из Сауны, которая, уже будучи тяжело больной, говорила: «Буду петь до последней минуты. Может, подольше сохраню о себе память». И мы сегодня вспоминаем Теклу Пастаре и Теклу Анспоку, Францишку Скутеле и Анну Клибайс, Анну Вяксе... Всех тех, в чьих сердцах жила песня.

Песни в исполнении фольклорных ансамблей зазвучали в наших краях в 50-е годы, затем умолкли на 20 лет. Правда, дома они звучали, но не с такой силой как прежде — чаще всего общеизвестные — такие, какие исполнялись по всей Латвии. И лишь в конце 70-х песня вновь обрела друзей. И тут немалая заслуга Саунского этнографического ансамбля, который неустанно собирал песни, исполнял их — прошеный и непрошешенный, получая за это не только аплодисменты, но и презренение соседей.

В 1980 году, когда в Прейли состоялся первый праздник фольклора, на нем выступили новые ансамбли — Зунданский и Биндарский, возобновил свою деятельность и Аглонский коллектив. С годамирос отряд исполнителей. В последние годы к ним присоединились и семейные ансамбли — Нейценеков, Карклов-Вайводов. А это означает, что песня нашла свой дом, и певцы исполнили свою миссию, возвратив позабытую песню народу. А когда мы узнаем большинство самых прекрасных песен, возможно, фольклорные ансамбли станут не нужными. Но до этого еще далеко.

В старину существовал свадебный обряд: когда невесту привозили в дом жениха, устраивали мостик. И не потому, чтобы невеста с сухими ногами вошла во двор мужного дома, но и чтобы жизнь была здесь лучше, счастливее.

Так происходит сегодня и с нами. На новом этапе трудного пути нашего народа этим мостком должна стать песня. Песня, исполняемая у колыбели, песня по разным случаям жизни.

Будем песню беречь!

М. Ливдане,
председатель фольклорного общества Прейльского края, режиссер праздника.



● Играет сельская капелла «Илье».



● Александр Васильевский.



● Сказительница Анна Кажа.

Программа фестиваля

Открыты выставки

Выставка работ народного прикладного искусства в кинотеатре «Эзерземе».

Выставка фотографий «Из истории фольклорного движения в районе» в РДК.

Выставка рисунков кружков прикладного искусства Дома творчества школьной молодежи «Моя народная пение» — в Доме книги «Латгале».

Выставка работ прейльских керамистов — второй этаж Прейльского дома керамистов.

Выставка керамики П. Чернянского — улица Талсу, 21.

12 июля

12.00 — богослужение в честь собирателя фольклора П. Смельтерса в Ливанском костеле.

13.00 — встреча гостей фестиваля возле Ливанского Дома культуры. Импровизированный концерт на берегу Дубны. Участвуют гости из Дании, Грузии, Литвы и т. д.

16.00 — встреча гостей в Туркской, Галенской, Рожупской и Рауниешской волостях, Вецваркаве.

21.00 — спевка в Ванаги, Сутры, Зунданы и Видмуйже. Мероприятие в Ясмуйже, посвященное поэту и собирателю фольклора Я. Райнису. Участвуют литовские гости и Ясмуйжский фольклорный ансамбль.

13 июля

10.00 — час детского фольклора в Прейли, возле Дома книги «Латгале».

10.00—11.00 — видеофильмы о фольклоре в кинотеатре «Эзерземе».

11.00 — ярмарка изделий прикладного искусства в прейльском парке с участием фольклорных ансамблей и сельских капелл.

14.30 — праздничное шествие.

15.30 — постановка-концерт на парковой эстраде. Участвуют гости из Дании, Грузии, Эстонии, Литвы, фольклорная группа «Макарс», фольклорные ансамбли и сельские капеллы из Екабпилсского, Резекненского, Лудзенского, Даугавпилсского и Краславского районов, латышская фольклорная группа из Сибири.

Без них не обойтись

Как пчелы в улье роятся вокруг матки, так фольклорные ансамбли — вокруг своих сказительниц. Знатоков песни у нас в районе немало. Среди них и Анна Кажа, бывшая участница Саунского этнографического ансамбля, позднее побудившая петь семью своей дочери. Так родился семейный ансамбль Нейценеков — один из первых коллективов подобного рода в республике.

В Саунском ансамбле большой запас песен у Ядвиги Анспоки. Если Янис Тейланс когда-нибудь и нуждается в сете, то Ядвига всегда готова прийти на помощь. Еще совсем недавно в Саунском коллективе пела и Розалия Гилуча, песни которой в свое время записывал сам Э. Мелнгайлс.

В деревне Мачамы в усадьбе дочери живет старая Лиепаина, детство и юность которой прошли в Аулейских краях. Ее известны все разновидности латышского народного песнопения. Правда, сейчас она живет на плохую память и слабый голос, однако соседи помнят, какой она была звонкоголосой. Не зря ее песни записаны руководителем ансамбля «Скандинавы». В семье растет внучка, охотно повторяющая песни бабушки.

Немалый запас песен и у Хелены Лейкуце из Варкауских краев, Елены Швабе — из Аглоны, у Теклы Кочкере — из Прейльской волости, а в Ванагских краях — у матери Ушадкой.

Есть знатоки песни в Зувдны и Рудзаты, Ясмуйже и Арендоле, Смелтери, где раньше был свой фольклорный ансамбль. Хорошо, что есть такие люди, без песен которых скучны будни, а на праздниках и вообще без них не обойтись, так же, как без музыкантов. Их в наших краях немало. Назовем Яниса Петмалниека из Ванаги, Томаша Ясиниска из Рожупе, капеллу Кондранциек из Аглоны. Есть и много, много других, всех не перечислишь.

Сегодня им и всем, кто любят и ценят песню, скажем большое спасибо. Думается, что последователей у них будет немало — и певцов, и музыкантов. В ближайшие годы, с возрождением сельских усадеб, ожидаются празднества по различному поводу. Это будут и свадьбы, и крестины.

Будем рады, если сказители и свадебные музыканты появятся и на мероприятиях «Балтика-91» в Прейли.



● Антоний Инданс — основатель и участник фольклорного ансамбля Прейльской волости.

AR DZIESMU POLIJĀ Folkloras festivāla iespaidi

Gatavojoties braucienam uz Starptautisko folkloras festivālu Polijā, daudz nācās dzirdēt par grūtajiem ceļa apstākļiem un daudzajām problēmām gārjās rindās pie valsts robežas. Tomēr devāmies ceļā optimisma pilni un Latvijas siltās saulītes sasildīti.

Kad aiz muguras bija palikušas pirmās Latvijas un Lietuvas muičas, Viļņa un daudzas citas brīnišķīgas leiuši pilsētas, piebraucām pie Lāzdu muičas.

Nu sākās mūsu lielās problēmas. Dienakti novārguši un nosaluši (labi, ka ar dzeramā ūdens kannu nodrošinājāmies), nīkstam garajā, gliemeža gaitā slīdošajā rindā. Situācija draud kļūt dramatiska, jo dažs labs ceļotājs gaida jau sešto dienakti. Ilgāk rindā stāvošie rīko pīketu. Līņā domātrosinošs lietutuņš...

Taču mēs saskaramies ar mūsu situāciju saprotōšiem valsts ierēdņiem, kuri palīdz saīsināt mūsu nīkšanas laiku pie robežas, lai mēs laicīgi varētu nokļūt uz festivāla pasākumiem.

Aiz muguras paliek Lietuvas, Padomju Savienības un Polijas robežas... Poļu zeme mūs sagaida ar gar visām ceļa malām izgreznotiem krustiem. Ir Vašarassvētki. Katrā ciematīnā jo lepni slejas stalta baznīca. Veclaicīgās pilsētīnās pavīd arī pa kādam senam muižas kompleksam. Ceļa malās - privātēs kafejnīcas, bāri un hoteļi... Laiks ir vēss un, kā vēlāk atzīmēja gide, pavasaris Polijā bija ieildzis. Gar autobusa logu zib majestātiskas kastaņu sveces, kīršu un ābeļziedu kupenas, ziedošie cerīgi un arī pa kādam romantiskam dīķim ar peldošu gulbju pāri. Gar ceļa malām rindojas ārkārtīgi elegantes privātā sektora jaunceltnes, paši ar trīs un četru stāvu plānojumu.

Škērsojam Vislu un pēc kāda laika esam Varšavā. Pašā tās viduci - Vecpilsēta. Šī ekskursija palīdz iepazīt vecās Varšavas vaibstus. Kvartāliņos ar veclaicīgu arhitektūru labi sadzīvo arī raibie veikalai skallogi. Pirmie iespaidi par poļu pārtikas cenām ir satricēši. Skumji ir noskaņīties no augšas uz vareno Vislu, uz jau mirušu upi, jo tajā vairs nedrīkst peldēties. Tālumā vīd jaunie rajoni, kuri mūsu uzmanību spēj piesaistīt tikai uz īsu mirkli.

Vecpilsētā mums pretī iet demonstrācija. Cik nu mēs noprotam poliski, tad uz plakāta rakstīts: „Atļaujiet mums dzīvot!“ Pārsvarā tie ir jauni cilvēki un narkomāni. Ar neaizdegātām svečītēm rokās...

Vecpilsētā izstādītās gleznas var skatīt kā savdabīgu izstādi. Mūsu pulkā ieklīst kāds kinooperators. Jautri mēļodami un zobodamies, ka tiekam filmēti televīzijai, dodamies tālāk. Un te atklājas, ka operators ir no Rīgas! Ak, kur nu tiki latviešus mūsdienās nevar saikt! Un vēl no populārā raidījuma „Pekšņi“. Darba grupa novēl mūsu „Latava“ laimīgu ceļu un veiksmīgu koncertēšanu. Paīkami kaut uz mirkli redzēt un dzirdēt savējos tik tālu no mājām.

Aitkal satiekam Vecpilsētas centrā stāvošos demonstrantus, ar aizdegātām svečītēm krustīgos uz pilsētas bruģa. Vienu no viņiem aizved medicīniskās palīdzības mašīna. Apkārt laika zobu izturējuši mūri un vīdū cilvēku bērni sagrauztām pavisam jaunām un nelaimīgām sirdīm. Viņi stāv aplī un dedzina savas dzīves kā tās mazās svečītes. Un cerības viņos ir tik daudz, - cik trīsošās liesmiņas...

Sanākam autobusā pavisam nosaluši. Vēl paspējam redzēt milzīgu un kolosālu stadionu. Dažs labs no mūsējiem apskrien goda apli, lai to atcerētos labi ilgi.

Var just, ka Polijas iedzīvotājās iejet savā katoļīcībā /joti dīži/. Daudzi bērni, iedami no skolas mājup, ver baznīcu durvis, lai noskaņītu savu lūgšanu. Cik nācās būt kulta cēltnēs - tās augu dienu bija atvērtas apmeklētājiem. Dažs, iejet tikai pārmest krustu, lai tūlīt dotos tālāk savās ikdienas gaitās. Tā ir poļu dzīves norma. Kaut arī ikdienā un sabiedrībā viņi to neuzsver. Poļi vienkārši ar fīcību dzīvo.

Trešo nakti gujam autobusā. Smejamies, jo ir jau pierasts. Pižicā - mūsu galamērķi - nonākam laicīgi, ar vāciešu precīzitāti, - desmit minūtes pirms telegrafētā laika. Mūs sagaida direktors. Saņemam programmu un pirmo informāciju. Festivāla galvenie pasākumi būsot 25. un 26. maijā, kad koncertēs folkloras kolektīvi no Dānijs, Zviedrijas, Somijas, Vācijas, Čehoslovākijas un citām valstīm. Sniedzam interviju radiozurnālistam par jaunumiem kultūras jomā mūsu pusē. Dziedam „Pūt, vējiņi!“

Dzīvojam desmit kilometru attālumā no pilsētas privātā hotelī. Visa divstāvu māja atdota mūsu rīcībā. Otrajā stāvā ir istabīnu komplekss, bet lejā - restorāna zāle.

Pižicā vēl nekas neliecinā par svētku tuvošanos. Vienīgi stāvvietā redzam Vitebskas autobusu, kas atvedis folkloristus no Baltkrievijas. Pilsētas vecāko daļu ieskauj senlaicīgs mūris ar sargtorņiem. Augstākās celtnes vecpilsētā ir trīs baznīcas. Pilsētā uz ielām ir /joti daudz bērnu, kuri ir neparatisti droši un, kā redzams, jau no pašas mazotnes. Joti patstāvīgi. Bērni visur ir klāt, kur tik jūtama kāda darbošanās.

Nākošajā dienā braucam uz Ščecinu. Vējš ir /joti spēcīgs, tāpēc arī nerēdzam magnoliju ziedus pils laukuma dārzā. Točīs gūstam patiesu gandarijumu no mūsdienu poļu gleznotāju darbu izstādes. Aplūkojam zāli ar pils vēstures ekspozīciju. Zem pils jumta atrodas arī operas un operetes teātris. Skatu tornī kāpjām visi. No augšas paveras brīnišķīga Ščecinas panorāma. Vējš purina mūs no visām pusēm. Veco piļu un baznīcu silueti brīnišķīgi iezīmējas uz jaunās pilsētas fona. Modernais tilts, pa kuru mēs iebraucām pilsētā, netraucē Ščecinas skaistumam. Jaunais un vecais lieliski sadzīvo kopā.



Autobusā mācāmies jaunu poļu dziesmu. Ceļmalās pavīd karodzīni ar uzrakstu „Solidaritāte“. Tas esot strādājošo atbalsts Varšavā streikojošajiem transporta un komunikāciju tīkla strādniekiem.

Nākošā diena pāriet mēģinājuos. Tālās ceļš un aukstais vējš uzliek savu zīmogu: grūti atraisīties un smaidīt. Vienam otram gribas gulēt vai dzert karstu tēju. Labi, ka mūsējiem vienam priekš otru atrodas kāds labs vārds, kas uzmundrina, un malks karstas kafījas, kas sasilda. Jau mēģinājumu laikā piesaistīm publikas uzmanību. Tas mūs pārliecina par programma tematikas un melodiju izvēles pareizību.

Klāt lielais pārbaudījumu laiks. Šodien jau no agra rīta pilsētas laukumos notiek brīvi improvizēti koncerti. Mēģinām pierast pie poļu publikas. Pirms pusdienām dodamies uz estrādes laukumu saņemt talonus. Uzzinājuši, kas par autobusu piebraucis, poļi iet sagaidīt latviešus. Kalnu muzikantu kapela, pana Artura vadībā spēlēdama, dodas uz autobusa pusi... Kopīga muzicēšana un dziedēšana turpinās kriešnu laiku un draud mūs atstāt bez pusdienām. Toties mālīte svaigā gaisā un virmojošā svētku atmosfērā piedod īpašu kolorītu mūsu noskaņojumam.

Pēc pusdienām braucam uz pirmā koncerta vietu. Svētku programmu atklāj poļi. Baltkrievi nav ieraudušies. Vēl savu kārtu gaida „Suvalkija“ - latviešu kolektīvs. Leišu programmu publīka uzņem /joti labvēlīgi. Tātad arī mums ir cerība, ka latgaliešu taučas dziesmas patīk publikai. Rezultāts pārspēj visu cerēto. Uz dažu labu danci aplausi atskāni numura vidū. Dziedam arī poliski, apliecinot cieņu zemei, kura mūs uzņem. Koncerta noslēgumā aplausi ir grandiozi un zāle dzied līdzi. Līvānos dzīvojošā poliete, kas nāk no augstāzimušās Ninecku dzimtās, mums savulaik iedziedāja dziesmas, kuras ir /joti populāras viņas senču dzimtenē. Mēs esam paīkami pārsteigtī un laimīgi. Zāle prasa vēl nodziedēt kādu dziesmu. Mēs ejam un dziedam vēl - „Bēdu manu lielu bēdu“.

Pēc koncerta ir mazas vakariņas kopā ar latviešu folkloristiem. Dziedam leišu taučas dziesmas un viņi mums pretī nodzied „Pūt, vējiņi!“ Jauka un priečīga noskaņa vējo mūsu vidū. Ejam rotaļās.

Pilsēta svētku rotā. Sākas gājiens. Mums pa priekšu iet dāņi. Viņus piesaista mūsu dziedātās dziesmas. Beidzot viņi nenociešas un noprasa, no kurienes mēs nākam. Pēc vārdīņa „Rīga“ seko šajūsmas saucieni. Gājiena laikā kolektīvi noteiktās vietās dejo. Tas mazliet bremzē gājiena tempu, toties skatītājiem ir interesanti. Dejojam arī mēs.

Plīv festivāla dalībvalstu karogi. Arī mūsu sarkanbaltasarkanais, par ko jūtāmies patīkami pārsteigtī. Uz festivāla svētku skatuves nemītīgi mainās priekšnesumu kaleidoskops. Mēs rādām četrdesmit minūšu garu programmu. Pēc koncerta somu folkloristi mūs uzteic par savdabību.

Festivāla turpinājums nākošajā dienā Ščecinas pils pagalmā. Laiks ir vēss un vējains. Savu programmu ar ugunīgajām dejām uzsāk baltkrievu kolektīvs, pēc tam nāk poļi ar savām brīnišķīgajām polonēzēm. Meitenēm pirms uzstāšanās salst rokas. Tās sildām mīkstos dūraiņos. Raīti iet sagādītās dziesmas, kuras ir /joti populāras viņas senču dzimtenē. Mēs esam paīkami pārsteigtī un laimīgi. Zāle prasa vēl nodziedēt kādu dziesmu. Mēs ejam un dziedam vēl - „Bēdu manu lielu bēdu“.

Paēduši pusdienas Ščecinā, mēs negaidām citu vieskolektīvu uzstāšanos, bet gan laicīgi dodamies uz nākošo koncertu vietu. Uzstājamies brīvdabas amfiteātri. Čehi /joti nervozē par to, ka ievēlas koncerta sākums. Šeit mēs sveicam visus tos, kuri ceļā sagādīja vārda un dzimšanas dienas: Ēriku, Edgaru, Ilzi un Raivi. Leišu Ērika un mūsu Ēriks fotografējas apsveicēju pulkā. Latvieši mums atstāj pašeptās maizes klaipu un linu dvieli jaunam cepumam. Arī šeit ir /joti atsaucīga publīka. Pēdējais koncerts ir mazi svētki. Prieks par paveikto darbu un atfainoto uzticību. Aplausi un abpusēji smaidi. Šķiet: arī saulīte smaidī. Pēc koncerta vēl pagūstam nokļūt Pižicā uz festivāla noslēguma koncertu.

Trešo reizi zem Pižicas debesīm skan latviešu tautas dziesmas un pirmo reizi tik daudz dziesmas skan latgalu valodā. Starptautiskais festivāls šeit notiek jau divpadsmit gadus. Un dziesma pierāda: dziedošiem cilvēkiem robežu un valodu barjeras nepastāv - viņi saprotas ar smaidu, labvēlīgi paejot viens otram pēri.

Pārbraukuši no Polijas, mēs ceram nenogrām rožainās un idilliskās noskaņās par piedzīvoto un redzēto, bet strādāt nopietni arī turpmāk.

Sandra Prikule,
etnogrāfiskā ansambla „Latava“ vadītāja
Raimonda Renča foto

J.RAINIS - FOLKLORAS KRĀJĒJS

Folkloras, etnogrāfijas, arheoloģijas, kā arī valodniecības jautājumos dzejniekiem jaunības gados autoritāte bija Eduards Volters. Priekšvārdā „Višķu pagasta kāzu ierasas“, Rainis, atcerēdāmies savu sadarbību ar E. Volteru, tolaik Pēterburgas universitātes docenti, rakstīja: „Bet savē mani kopā ar Volteri - mani latgalji, par kuriem jau toreiz, 80. gadu sākumā, interesējos; - meklēdams latgalu grāmatas, ietiku Pēterpils Zinātņu akadēmijas bibliotēkā; tur mani, kad es raknējos pa vecām brošūrām, uzmeklēja Volters, kurš bija zinātājs redzēt, kas rokas pēc tāk aizmirstām grāmatām un laudīm kā latgalji. - Tā izskaidrojams mans raksts par „Višķoniešu kāzu ierašām“.

Rainis studiju gados iestājās Pēterburgas Latviešu labdarības biedrībā, kā arī aktīvi piedalījās Geogrāfiskās biedrības sanāksmēs, kur E. Volters sniedza vairākus ziņojumus par latviešu etnogrāfiju, arheoloģiju un tamīldzīgiem jautājumiem. Topošo dzejnieku šie jautājumi interesēja, tāpēc dabiski, ka viņš par tiem sūtīja korespondences jaunajam laikrakstam „Dienas Lapa“. Bez tam arī avīzes pirmais redaktors Fricis Bergmanis mudināja Pēterburgas latviešu studentus ar rakstiem atbalsīt savu izdevumu.

1880.gadā, būdams Latgalē, tēva nomātās muižas Višķu Vasilevā un Jasmuižā, Rainis sarakstīja krievu valodā apcerējumu par kāzu ierašām Višķu pagastā. Tajā pašā vasarā vai arī viņš apbrākēja tuvākos pagastus, mēdams veļo latgalu pilskalnus. Bet ar to vien neaprobejojās jaunekļa paveiktais darbs folkloras materiālu vākšanā. Arī Jelgavas latviešu biedrības rakstniecības nodalas II rakstu krājumā (1883) ir publicēts Raiņa etnogrāfisko un folkloras materiālu vākums un aprakstījums.

Raiņa interēsu rosinātājs E. Volters dāvināja vijam savu grāmatu „Litovskaja hrestomatija, II“ ar sekovo ierakstu - „J.K. Pliekšānam mīlai piemiņai no Pēterburgas gadiem“. Grāmata glabājas Raiņa muzejā. „Višķu pagasta kāzu ierašā“ pirmpublicējums E. Voltera sastādītajā krājumā „Materiāli для этнографии латышского племени Витебской губернии“. Kā to norāda krājuma sastādītājs, Rainis visam krājumam bija lasījis latviešu materiālu teksta korektūru. Dzejnieka Kopoto rakstu 18. sējumā šis etnogrāfiskais apraksts ir publicēts similā, lai saglabātu tā laika rakstību īpatnības.

Šis Raiņa etnogrāfiskais apcerējums šodien būtu pārlūkojams arī mūsu folkloristiem, it sevišķi kāzu uzvedumu veidojot.

V.Romanovskis

GERMANIS ATRADIS KURZEMNIEKU NAUDU

Zviedru vēsturnieks Uldis Gērmanis savā populārajā apcerējumā „Latviešu tautas piedzīvojumi“ līksējās (89.lpp.) nopietnu vēsturiski finansiālu faktu, kas attiecas uz slavenā Kurzemes hercoga Jēkaba laikiem:

„Jēkabs slēdz tirdzniecības līgumus ar Franciju, Portugāli, Spāniju un Angliju. Viņš ir tik bagāts, ka var aizdot naudu, kuģus, lielgabalus un dažādus kara materiālus Anglijas karaliem Kārlim I un Kārlim II Stuardiem. Šī valdnieku dzimta zaudēja Anglijas troni, un viņu parādi Kurzemei nav dzīsti vēl ūdeni“.

Labi, ka PSRS valdības galva Aleksejs Kosīgins šo faktu nav zinājis. Atcerēsimies, kā viņš savā laikā Londonā iekāsēja Latvijas tautas zeltu, ne mārcījas neiedodot LSPR valdībai. Varbūt Kurzemes hercoga aizdevums Kārlim I Stuardam, kurš biji viņa krusītēvs, var atnest kādu labumu kurzemniekiem šodien? Jo parāds nav brālis, lai arī cik vecs tas būtu.

„Neatkarīgā Cīpa“



Līvānu eksperimentālā bioķīmiskā rūpnīca - uzņēmums ar savām tradīcijām. Un viena no tām - godināt cilvēkus, kuri rūpnīcā nostrādājuši 20 gados. Šogad tādu bija krietns pulks - 72. Godināšana notika pirms pašiem Jāniem, uzņēmuma veterāni saņēma dāvanas un ziedus, spēlēja lauku kapela.

20 gadi vienā uzņēmumā - tas ir gandrīz puse no cilvēka darba mūža. Vai bijis viegli?

LABORANTE GAĻINA CVETKOVA: „Te aizritējusi visa mana dzīve. Esmu iejutusies kolektīvā. Dzīvojam draudzīgi. Uz nākotni skatos optimistiski”.

KONTRÖLES MĒRINSTRUMENTU UN AUTOMĀTIKAS ATSLĒDZNIEXS ROMUALDS VIJČINSKIS: „Uz Līvāniem pārnācu no Daugavpils ķīmikās šķiedras kombināta. Nenožēloju”.

APARĀTU UZRAUDZĪTĀJA VALENTĪNA BOGDANOVA: „Vai bija viegli? Protams, nē. Un tomēr gan ar darbu, gan ar uzņēmumu esmu apmierināta. Dzīvokli arī saņēmu”.

MAINAS MEISTARE LIDIJA ZNOTINA: „Pirms 20 gadiem nedomāju, ka nonāksim līdz tādai krīzei. Un tomēr ticu, ka vēl pēc 20 gadiem rūpnīca atkal uzplauks. Mums vajadzīgs tāds darbs, lai cilvēks justu patiesu gandarījumu”.

Attēlos: maijas meistare Lidija Znotina (augšējais attēls pa kreisi); laborantes M.Nieznanovska un G.Cvetkova; aparātu uzraudzītāja V.Bogdanova; atslēdznieks R.Vijčinskis.

Jāņa Silicka foto

GAIDĀM CIEMIŅUS NO VĀCIJAS

Visiem mums patīk ceļot, vai ne? Un labāk pa ūstam, nevis ar.pirkstu pa karti. Taču, lai kaut kur aizbrauktu, nepietiek ar vēlēšanos vien - ir nepieciešami draugi, kas uzaicinā, sagaida un rūpējas par tevi.

NeLLJA (Neatkarīgā Latvijas lauku jaunatnes apvienība) tādus draugus ir atradusi Vācijā - Bavārijas zemes Katoļu lauku jaunatnes kustību. Tā ir organizācija, kas apvieno laukos dzīvojošos jauniešus un atbalsta procesus, kas noris laukos, sabiedrībā un baznīcā, KLBJ savās rindās apvieno vairāk nekā 60 tūkstoš biedru. Tās mērķus nosaka organizācijas biedru pašreizējā dzīves situācija. Priekšplānā izvirzītas lauku jaunatnes intereses un problēmas, kas saistītas ar ciemu veidošanos un lauku attīstību. Organizācijas biedri uztver apkārtējo vidi kā eksistences pamatu, nevis tikai kā saimniecisku faktoru. KLBJ atbalsta apspiestos tā sauktās „trešās pasaules” valstis viņu cīņā par atbrīvošanos no politiskās un ekonomiskās atkarības.

Mūsu draugi nāk no Augsburgas apkārtnes. NeLLJA saņēmusi materiālo palīdzību - orgtehniku, medikamentus, grāmatas, bērnu un pieaugušo apģērbus. Daju no tā saņems NeLLJA biedri, daļu sūtījuma nodos bērnu namiem, lauku skolām, āmbulancēm, daudzbērnu ģimenēm, vēl daļu - realizēs. legūtos līdzekļus izlietos organizācijas turpmāko projektu finansēšanai un išstenošanai.

Mūsu draugi no Vācijas jau ir vieso-

jušies Latvijā. Viņi ir iepazinušies ar agrofirmu „Daugava” Jēkabpils rajonā. Interesi radīja govju fermas apmeklējums, kur kopīgi tika noskaidrots, ka piena iepildīšana stikla pudelē ir tas, pret ko cīnāties mēs, bet uz ko tiecas viņi. Viesi apmeklēja Bauskas rajona kolhozu „Ozolaine”, kur redzēja dzīvus „ūdeļu kažocinu”. Par to, cik daudz nozīmē valodu zināšana, pārliecīnājās Jāņmužas lauksaimniecības skolas audzēknji. Pavadīt laiku kopā ar viesiem, rādīt un skaidrot nemaz tik viegli nebija. Taču sarunas rāsījās itin ātri. Par to, cik grūti klājās mūsu jaunsaimniekiem, visi varēja pārliecīnāties agronoma Girta Lūkina jaunsaimniecībā. Ciemipiņi iepazinās ar Vecīgu, Siguldu, Ainažu jūrskolu, klausījās koncertu Domā, pabija citās Latvijas interešantākajās vietās. Pašreiz sadarbību var uzskaitīt par stabili, jo grupu apmaiņa notiek regulāri.

Pateicoties šiem sakariem, NeLLJA ir izdevies saistīties ar MIJARC - Pasaules katoļu lauku jaunatnes kustību Eiropas sekretariātu. Lolojam klusus mērķus ar laiku iesaistīties šīs organizācijas darbā.

Daudzsoļoši liekas nodibinātie kontakti ar Portugāles jauno lauksaimnieku organizāciju, Dānijas un Norvēģijas jaunatnes padomēm, Beļģijas jaunatnes apmaiņas centru, bet pašreiz aktuālākais ir uzņemt 20 jauniešus vecumā līdz 30 gadiem no Vācijas. Viņi pirmoreiz ieradīsies pie mums Latgalē 2.augusta pievakarē.

Ja vēlaties uzņemt savā

gimenē kēdu ciemiņu no Vācijas uz dežēm dienām, ja jums ir kādi interesanti prieķišķumi, zvaniet līdz 15.jūlijam NeLLJA Latgales zonas koordinatoram (Līvāni - 42339), tīkei neaizmirstiet - blakus tulka nebūs, nāksies izmantot savas vācu vai angļu valodas zināšanas. Un ne jau parādes puse mums jārāda, bet gan mūsu ikdienas sadzīve, ierašas, darbošanās. Cerams, ka neizpaliks arī slavētā latgaliešu viesmīlība.

Nesen saņēmām no mūsu vācu draugiem iepriecinošu ziņu - viņi apņemas noorganizēt zemnieku prakses Vācijā. Tiekl piedāvāt Latvijas lauku jauniešiem - jaunsaimniekiem, jaunajiem speciālistiem, visiem, vecumā līdz 35 gadiem, kam ir interese par saimniekošanu laukos, braukt slāžēties pie vācu lauksaimniekiem. Līgumā uz trim mēnešiem ir paredzēts apmeklēt ceļa izdevumus un izmaksāt 300 DM mēneši. Stažēšanās iespējama jau šogad.

V.Vilcāns,
NeLLJA Latgales zonas
koordinators

RAINAGARAIS CEĻSUZ LATVIJAS VALSTI

PETERIS ZEILE, filozofijas zinātnu doktors

4. turpinājums

Vairākos savos darbos Rainis izvirza un risina valsts idejas jautājumus. Racionāli transformēti tie izkārtojās vairākos savstarpēji seissītos blokos. Valsts iespējas un nepieciešamības etniski vēsturiskais pamats. Brīvības izcīņa kā valsts tapšanas būtiskākais nosacījums. Atbildes meklējumi (brīvības sakārā) izvirzot trīs galvenos jautājumus: brīvība (atbrīvošanās) no kā? Brīvība - kam? Brīvība - kādām mērķim, kā vārdā? Sociālo dominanšu (Raina terminoloģijā - pamatšķiras) un nācijas kopumā attiecību un vienības jautājums valsts problēmas priekšā. Bijušo cīlu, novadu konsolidācijas pirmšķīrigā nozīme valsts iespējamības pārā�šanā realitātē. Kultūra kā latviešu nācijas pašapliecināšanās, izdzīvošanās, valsts tapšanas, tās pilnveides nosacījums.

Latviešu brīvības un patstāvības izcīņa - tā ir cīņa pret Melno bruņinieku ("Uguns un nakts") un viņa pēctečiem, kas grib nozīngt jau brīvības asinus samanīšo latviešu tautu ("Daugava"). Laikmeti sadodas rokās divos izcilākajos (daiļrades sākuma un beigu posms) darbos. Un, bez visa cīta, tie pauž vienotu domu: Latvija atrodas starp diviem lieliem, to vienmēr apdraudošiem spākiem. Tikai atbrīvojoties no to drauda, apspiestības, no dzīvošanas to varas ēnā, Latvija var cerēt uz brīvību un savu valsti.

Drāmā „Uguns un nakts” Lielvārdis nosaka Lāčplēša sūfību un galveno uzdevumu:

Tev karot būs pret visu īaunumu;

Vai nādnieks rietumos vai austrumos.

Un vēl:

...Ei, sargi Latviju

Un pacel viņu citu zemju stārpā.

1905.gada revolūcijas kontekstā (kad notika cīņa pret vācu baroniem un krievu kolonizatoriem) šī doma iegūst pavisam konkrētu jēgu. „Daugavā” tā jau pāraug apņēmīgā vīstautas grībā un nelokāmā apņēmībā:

Mēs negribam kalpot no austrumam,

Mēs negribam kalpot ne rietumiem,

I Jāni, I Miķeli turam mēs svešus,

Tie kungi mums nebūs, mēs iztiksims bešus.

Tātad Raina ideāls ir brīva valsts bez ārējiem - svešzemju un iekšējiem kungiem - apspiedējiem.

Šo, ja tā var teikt, valsts sociālo un ētisko modeļi „Ugnī un nakts” pauž vienās Lāčplēši, kas Lāčplēsim novēl:

Ļauj Latvijā gaišiem tapt visiem prātīiem;

Ļauj visām sirdīm laimību just,

Ļauj visām vairānām klust.

Lai visiem darbos, lai visiem duse...

Šī ideja risināta arī Raina traģēdijā „Indulis un Ārija”. Pretī liešuvju valcīnieka Mintauta uzskātam, ka valsts „tik viens lai kungs” Raina Indulis liek pamatdomu „ikvieni lai kungs”. Gudīs, izvēlēties, lemt un atbildēt spējīgs. Tācu personības brīvība īstenojama tikai brīvā īaužu kopumā un brīvā valstī. Uz tiem ir tiesības ikviens tautsi, lai tā būtu arī mazā, kā - kurši (kūri). Rainis pauž domu, ka no mazas cīts (cīlīm) nākotnē taps viena tauta un viena valsts.

Un nebūs kūri, latvji mūžam būsi!

Un mūžos mierā izaugs lielā tautā!

To varēs īstot tīkai cieša un vienota grība.

... - Mēs maza cīts,

Mēs būsim liela tik, cik mūsu grība.

Runājot par „Indula un Ārijas” tapšanu, V.Hausmanis pasvītro, ka šajā darbā „Rainis izvirzīja demokrātiskas valsts ideālu, un savu nozīme bija arī apstāklīm, ka Rainis dzīvo Šveicē, kas izceļas ar īpaši demokrātiskiem valsts organizācijas principiem”.)

„Pusideālistā”, arī „Zelta zīgā” pausta doma, ka tīkai vienībā un pašiezīdzībā, atšķirībām aizsniedzami lieli mērķi - brīvības un „stikla kalna” virsotnes.

„Jāzepā un viņa brāļos”, ko caurauz vairākas dzījas filozofiskas idejas, viena no tām balstīs atziņā, ka valsts vienību un progresu var veicināt personība, kas spēj pacelties pāri personīgām kāstībām un naidām, pārvārēt veco iekārtojumu un aizspriedumu izpausmes, kam ir augsta vispārējā (domātāja) un ētiskā kultūra, taisnīguma izjūta, kas visu pakļauj augstākai idejai.

Nē, īauju vērst par labu, tas ir piēdot.

Jo citādīl zvēri aprīs cilvēkus

Un cilvēcība noliegs pati sevi

Un samīs dīglus, kas uz labo tiecas.

—Var dzīvo! lauds bez manis, ne bez taisnības.

Sasniedzis augstāko godu, slavu, varenību un bagātību, Jāzeps kā valdnieks neieslīgst pāspielīcībā, bet tiecas uz īauju pilnības loku citu īaužu kopuma labā.

Es nākšu saskānā ar visumu,

Ne nievāt pasauli, tik viņu saprast,

Ar ājinīm būšu viens un gūšu mieru,

Tur nebūs sienas vairs stārp - es un cīts,

Stārp taisnis, netaisnis, stārp būt un nebūt.

- Un fad es atnākšu jums atdōt sauli.

Laikā, kad izšķīrās Latvijas liktenis, kad pāri Kurzemei un visai latviešu tautai bija pacelts vācu iekarotāju Damokla zobens, tāpēc Raina dzījiski dramatiskais darbs „Daugava”. Tājā tīkai ietverti vairāki agrāk uzrakstīti dzējoli, kas pauž kopīgu ideju, kas kļuva par „Daugavas” pamāmotīvu.

Lai tauta sevi izglābtu no bojāejās, tai bija vajadzīgs liels vienojošs faktors, kas to satūrētu kopā, liktu pārvārēt visas grūtības un briesmas. Par šādu vienojošu centru Rainis izvirzīja Latvijas valsts ideju. Jau 1916. gadā žurnālā „Taurētājs” publicētājā dzējolī „Zeme un valsts” Rainis to pauž ar lielu skaidrību un lakonismu.

Zeme, zeme - kas tā zeme,

Ko tā mūsu dzīesma prasa?

Zeme tā ir valsts.

Paša zemi, paša valsti,

Dzīvi paša darinātu,

Paša valsti kungs.

Nākamajā - 1917. gadā laikrakstā „Jaunais Vērds” publicēts dzējolis, kas vēlāk pārtop dzīsem un veido vienu no „Daugavas” centrālajiem. Tā pirmās rindas dzīli iespiedās katrā latvieša sirdī un prātā, kādā izjust un stiprināt Raiņa pausto vienoības un nedalīmības ideju.

Daugav' abas malas

Mūzam nesadalīs:

I Kurzeme, i Vidzeme,

i Latgale mūsu.

Turpmāk vēl

1)Hausmanis V. „Valsts ideja Raiņa drāmās” Kr. Rainim 125, R., 1990., 58.lpp.



„Петь — это значит врачивать...“



Путь к «Балтике-91» завершен — сегодня начинаются предварительные концерты фестиваля. Путь этот был довольно долг. Он показал стремление людей к песне и общению. А также терпение и любовь к искусству.

Все это чувствовалось 29 июня, когда 5 фольклорных ансамблей нашего района посетили Лудзенский район. Ансамбль из Варкавы (руководитель Я. Тейланс), из Вецваркавы (А. Лазданс), а также ансамбль «Модерниеки» сыродержательного завода (Я. Тейланс) побывали в Салнаве, а Аглонский ансамбль (М. Курденица) и Зунданский (М. Айзпуриете) исполняли песни в Малнаве.

На следующий день все съехались в Лудзу. Прежде всего — репетиции, а после полудня состоялся большой фольклорный праздничный концерт Латгальского края. До того у нас было время осмотреть город, полюбоваться им с городища, повосхищаться ухоженным парком (возникла мысль: а как выглядит и какое будущее у нашего, префельского парка? Не придется ли краснеть на нашем празднике перед соседями и гостями?).

Перед концертом участники праздника отправились за спевку в парк. Песни звучали во всех его концах.

Открыл праздничный концерт режиссер праздника Антон Кукийс. Звучали песни о детстве, юности и зрелости.

Акцент был сделан на свадебных обрядах. Ну, а где свадьба, там не обойтись без «ворот». Об этом позабочились лудзенцы. Свадебные гости — краславчане. Самый богатый запас песен о помолвке оказался у даугавпилсцев.

Разным премудростям жизни учила научный сотрудник Института фольклора Академии наук Бенедикта Межале. «Петь — означает врачивать. Песня лучший исцелитель» — с этими словами были согласны все участники праздника.

В Лудзе всех певцов объединила народная песня. И каждый коллектив испытал большое удовлетворение. До встречи на концертах фестиваля «Балтика-91»!

Э. БРОВАЦКА.

НА СНИМКАХ: поют зунданские женщины; аглончи певицы в перерывах между концертами.

Фото Я. СИЛИЦКОГО.

„Афганский соловей“ признает свою ошибку

«Они купили меня, как девочонку, за рубль», — сорвалось у серьезного мужчины с хрипловатым голосом. Он сидел одиноко в 24-й комнате 9 этажа Останкинского телекомплекса и наполнял ее едким дымом советских сигарет. Теперь он нечто вроде безработного с зарплатой и местом работы. Бывший монстр голубого экрана ЦТ Михаил Лещинский погружен в летаргию серьезных размышлений и сегодня на экранах почти не появляется. Он не нужен хозяевам. По крайней мере, таким, каким он стал после серьезного разочарования в декабре 1990 года. В январе, сразу после трагических событий в Вильнюсе, радио «Свобода» утверждало, что одним из первоначальных мероприятий начавшегося было переворота явилось посещение «афганским соловьем» Риги в конце минувшего года. Он знает это и, кажется, переживает.

— В качестве корреспондента ЦТ вы пробыли в Афганистане с 1985 года вплоть до конца войны. Почему избрали именно вас?

— Избрали? Я сам боролся за это уже с 1981 года. До того на Центральном телевидении заведовал военным отделом. Я не мог оставаться в стороне, видя эскалацию конфликта, мне было стыдно продолжать рассказывать сказки об армейской жизни на полигонах.

— Видимо, вначале вы восприняли войну, как патриот.

— Поначалу я имел мало информации. Отправляясь туда, я знал не более простого советского гражданина. Ну, знал, что нам «вешают лапшу на уши», когда говорят о подвиге вертолетчика Щербакова, якобы он помог пострадавшим на учениях товарищам. По сути дела, он был удостоен Звезды героя за то, что посадил вертолет у душманов и спас наших от окружения. Сомнения? Чтобы они возникли, нужно было быть информированным о многом, ставшем известным только сегодня. Тогда я соприкасался с людьми, возвращающимися оттуда и не испытывавшими сомнений.

— Ваше длительное пребывание в Афганистане могло бы стать для кого-то нежелательным. Не пытались ли вас заменить другим корреспондентом?

— Дважды, и оба раза — Наджип (руководитель Афганистана Наджибулла — авт.). Поначалу он был министром безопасности, у нас с ним были хорошие отношения. Мы общались с ним и целовались. Однако позднее ситуация изменилась. Была достигнута Женевская договоренность, приближалась 15 мая. Армия больше не была заинтересована отвоевывать территории. Единственная проблема — как сохранить больше жизней. Кончились активные военные действия, «прочесывание» кишлаков, карательные акции. Достили некоторых соглашений с оппозицией: не будем трогать друг друга. Это деморализовало армию Наджибуллы. Они испугались. Как же так, думали, русские уйдут, а нам выпустят кишки, и баста! Испугался и сам Наджип, который пожаловался министру обороны СССР Язову, не понимая, что происходит. Нажал на кнопку и сказал: «В чем дело? Воевать мать твою!». А там, за горами, никто — ни рядовой, ни генерал больше не думали о войне. Мы понимали лишь то, что каждый может оказаться последним. Я уже там, на войне, вошел в противоречие с официальной пропагандой, сказав, что Компартия Афганистана — это блеф, что она не имеет поддержки среди народа, что моджахеды — это народ и мы, по сути дела, воюем с народом. Наджибу, разумеется, это не понравилось. Он дважды пытался меня выгнать. Однако мне он не говорил ничего.

— После афганских событий вы долгое время не появлялись на голубых экранах?

— Не появляюсь и теперь. Я оказался между наковальней и молотом. С одной стороны, за то, что уже ТАМ начал говорить правду. Ортодоксы, жаловавшие этой войны, не могут простить мне этого. С другой стороны, вновь испеченные «демократы» взялись меня душить, называя «афганским соловьем».

Решетов, заместитель председателя нашего комитета по телевидению, до ввода войск был заместителем Амина по вопросам марксизма-ленинизма.

Теперь он говорит мне: что вы еще хотите? Пронграли войну, так сидите, помалкивайте!

Теперь я повышен в ранге —

являюсь политическим обозревателем. Сижу в кабинете. Но это не работа. Лучше бы не было этого звания — только бы бывать в эфире!

— В декабре вы побывали в Риге. Это была ваша инициатива?

При встречах мы продолжали целоватьсь.

— Давала ли Москва указания, что снимать?

— В Москве ничего не знали, мы все делали сами. Были только общие идеологические указания. Например, прибудет член Политбюро такой-то, нужно снять. Или же: осветить связи советских предпринимателей с афганским частным капиталом. Из ЦК звонили, дескать, у вас там такие дела, давай репортаж. Но ничего такого не было. Или еще: прямые связи республик СССР с афганскими провинциями. Дружба!!!

Мы сняли 900 репортажей, и ни один из них не увидел света в своем первозданном варианте. Из всех репортажей два показаны не были. В одном я показывал, как наш парень спас офицера, прикрыв его грудью. Материал запретили. Сказали: «Нечего портить настроение советскому народу».

Если Апрельская революция, шагая по Афганистану, на что-то наталкивалась, то нужно было в одной из провинций, например, Кандагарской, «установить народную власть». Это означало, что туда засыпался специальный отряд десантников с какими-нибудь тресмистыми местными, провозгласившими там народную власть. Москвичи сообщали: еще одна провинция «свободна»! Но стоило нам уйти, как появлялись душманы и все шло по старому.

— Бывали ли у вас встречи с оппозицией?

— Разумеется. Во-первых, с Моджахеди, так называемым руководителем временного правительства. Когда начались переговоры, были встречи с «официальными» душманами. Душманы — это наш термин. Там все были душманами. Ведь мы воевали с народом. Поэтому любая встреча с афганцем была встречей с душманом.

— После афганских событий вы долгое время не появлялись на голубых экранах?

— Не появляюсь и теперь. Я оказался между наковальней и молотом. С одной стороны, за то, что уже ТАМ начал говорить правду. Ортодоксы, жаловавшие этой войны, не могут простить мне этого. С другой стороны, вновь испеченные «демократы» взялись меня душить, называя «афганским соловьем».

Решетов, заместитель председателя нашего комитета по телевидению, до ввода войск был заместителем Амина по вопросам марксизма-ленинизма. Теперь он говорит мне: что вы еще хотите? Пронграли войну, так сидите, помалкивайте!

Теперь я повышен в ранге —

являюсь политическим обозревателем. Сижу в кабинете. Но это не работа. Лучше бы не было этого звания — только бы бывать в эфире!

— В декабре вы побывали в Риге. Это была ваша инициатива?

— Нет же. Меня попросил главный редактор программы «Время», «Старина» — сказал: «там нечто нарезается!».

Поехал. В первый день побывал в Цесисском районе. Встретили прекрасно. Побывал в Народном фронте, райсовете. Материал передал в Москву — прошло.

На следующий день побывал в вашем парламенте. Есть такой прекрасный малый в пресс-центре...

— Мирлин?

— Да, да, Мирлин. Он видел мой репортаж и понял, что Лещинский никакой не гестаповец, и устроил мне встречу с Горбуновым. Было интервью и с «Правдой». Передал в Москву — не прошло. Они звонят мне: «Чем ты там занимаешься, кому все это нужно? Кому нужен твой Горбунов? Скоро его не будет». Я попытался сопротивляться: «Горбунов ведь едет в Москву. Его интервью столь корректно, уравновешенно». Ничего. Не прошло и интервью с Годманом, с фермером из Цесисского района. А мне говорят: «отправляйся в армию и делай материал там». Я поехал и сделал интервью с тем порезанным в госпитале. Позже, правда, подумал — может, мне его «подкинули»...

Нас, телевизионных журналистов, передко «делают». У нас только камера. Монтаж не наше дело. Все монтируется в Москве. Поймите, любой материал можно преподнести по-разному. В Латвии я подготовил 8 материалов, в эфир вышли только четыре. «Худшие» — сами понимаете.

— Каково ваше отношение к Невзорову?

— В Афганистане я ни разу не снимался с оружием в руках. Я не солдат. Даже военной формы не надевал, хотя человек, отличающийся от толпы, первым попадается снайперу. А этот, понимаешь, приезжает на один день, и уже автомаг на плече. Нашелся «герой». Я был на войне, поэтому понял, что все, что они дают из Вильнюса — фуфло.

Мне горько сознавать, что в декабре, в Риге, сам того не зная, я начал то, что продолжил Невзоров.

— Вы поняли, что декабрьские и январские события — это звенья одной цепочки?

— Разумеется. По тому, что от меня требовали и что от меня брали, я понял, что готовится искусственное напряжение. Я счастлив, что все кончилось малой кровью. Кто-то им помешал. Я знаю — готовилось что-то более ужасное.

Теперь я словно прокаженный. Все говорят: Лещинский лжец. Пишут письма, протестуют. Паульс, человек, которого я уважаю, прислал гневное письмо. Теперь он будет считать меня подлецом и лутцом.

Но я ведь не лгал!

Всё интервью Юрий Лакес. (Сокращено из журнала «Лиесма»)

Дождь заказывали?

Духовенство зайнской мечети своим методами решило внести вклад в дело борьбы с засухой, которая уже два с половиной месяца не прекращает поля Восточного Казахстана. В святой день —

пятницу — мулла и его помощники провели моление, на которое собрались несколько тысяч верующих.

То ли небеса действительно услышали глас вопиющих в зайнской пустыне, то ли ба-

ромет предрек дождь заранее, но чудо свершилось — в последние два три дня прошли обильные ливни. Как бы там ни было, влага небесная пришла очень кстати: трудинишие дни и ночь мирабы-поливальщики получили долгожданную перышку.

Азия-пресс.

JUBILEJA PREZIDIJĀ

5.jūlijā rajona TDP prezidija sēde no visām iepriekšējām sēdēm atšķirās ar to, ka bija neparasti kupli apmeklēta un turklāt tajā tika skandētas „Daudz baltu dienīnu” kuplejas. Deputātu rokās slīga ziedi, un svinīgu uzrunu teica TDP prezidija priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants. Šī pacilātā noskaņojuma iemesls bija TDP prezidija priekšsēdētāja vietnieka Jāņa Bojāra 60 gadu jubileja, uz ko aizvēditās nedēļas nogalē nenovēršami norādīja kalendārs. Kamēr tika sacerētas apsveikuma runas un tosti, „Novadnieks” tuvās jubilejas gaidās pastelzās gavijiekam uzdot dažus jautājumus. Pirmais un tradicionālais jautājums, protams, bija:

- Kā jūtāties pirms tik apalas jubilejas?

- Grūti pateikt. Visādi ir gājis, taču drošības pēc teikšu, ka jūtos labi.

- Kurus savas dzīves gadus labprāt un ar prieku atcerieties? Varbūt tos vēl tikai gaidāt?

- Protams, tā bija bērnība, kad dzīvoju laukos, kad biju brīvs. Daudz interesantu, radošu brīzu bija, kad strādāju biokimiskajā rūpniecībā.

- Jaunības sapni, ieceres - vai tās ir piepildījušās?

- Jā, kaut kas no kādreiz cerētā ir piepildījies. Piemēram, bērnībā, ar rokām grāvju rotok, sapnoju, ka šo darbu varētu mehanizēt. Pēc vairākiem gadiem pabeidzu LLA Mehanizācijas fakultāti. Arī citas ieceres pamazām, ar darbu piepildījušās.

- Vēl atceramies, cik grūti jaunā sastāvā deputāti bija pierunājam iuz vadošo amatu ienēšanu, un kā jūs glābāt situāciju, piekrītot stāties šai visai nepateicīgajai darbā. Vai tiesa, ka nu esat nolēmis no tā vīsa aiziet un klūt par zemnieku?

- Jā, esmu pieteicies uz tēva zemi - 45 hektāriem Vārkavas pagastā. Kad piekrītu pašreizējam amatam, teicu, ka pāris gadus pastrādāšu. To nu esmu izpildījis un nevienu

nejūtos piemānījis. Nu viss atkarīgs no tā, cik drīz tiks pie zemes un arī - no rudenī gaidāmajām izmaiņām rajona pašvaldības struktūrā.

- Vai jūtāties gatavs sākt saimniekošanu? Un ko par to saka jūsu ģimene?

- Var teikt, ka šim solim esmu visu mūžu gatavojies. Zinu laukaimniecības darbus, slīktāk - lopkopību, bet tur man būs palīgi. Pirms armijas pāris gadus esmu strādājis par mežsargu, tas nu noderēs, jo manā saimniecībā būs arī daļa meža. Nelaime tik tā, ka gadu drusku par daudz, bet ģimene mani atbalsta. Saimniecību veidosim visi kopā.

- Ja nav noslēpums, kā savas mājas nosaukst?

- Ja saimniecība būs iepriekšējās robežās, tad arī nosaukums būs iepriekšējais - „Austrāni”. Ja vieta nedaudz mainīsies, tad - „Meldri”.

- Kā esat nolēmis svīnēt apalo jubileju?

- Mājās, joti tuvu radinieku pulkā. Es labprāt piedalos dzimšanas dienas svīnībās, bet tikai tad, ja tās ir citiem. Savas jubilejas man nepatīk. Taču - ko lai dara, neiesi jau mežā slēpties, vai ne...

Cik zināms, Jānis Bojārs mežā vis neaizbēga un arī minētājā prezidijs sēdē piedalījās.

IZCĒLUŠIES 29 UGUNSGRĒKI, DIVI CILVĒKI GĀJUŠI BOJĀ

Preiļu rajona ugunsdzēšbas un glābšanas dienests ziņo, ka šodz 1991. gada 27.jūnijam rajona teritorijā notikuši 29 ugunsgrēki. Salīdzinot ar to pašu laiku iepriekšējā gadā, ugunsnelaimju skaits samazinājies par 17, bet materiālie zaudējumi - par aptuveni 40 tūkstošiem rubļu.

Ugunsnelaimēs šogad gājuši bojā divi cilvēki. Nemākulīgi rīkoties ar uguni, pati savā mājā sadega 1908. gadā dzimis F. Jānsinska. No toksiskajām vielām, kas izplātījās, kad sāka degt televīzora aizmugures siens plastmasa, gāja bojā 1988. gadā dzimusi Krisīne Ušinskā.

Satrauc tas, ka palielinājies ugunsgrēku skaits bērnu palaidnības dēļ. Šī iemesla dēļ izcēlušies jau četri ugunsgrēki. Vecākiem un viņu kaimiņiem bērnu palaidnības radījušas ievēro-

jamus materiālos zaudējumus.

Ugunsnelaimēs šogad radījuši arī zibens spērieni dažādos objektos un ēkās. Tēpēc lūgums kopsaimniecību, valsts saimniecību un uzņēmumu vadītājiem aprīkot ražošanas objektus un ēkas ar attiecīgām aizsargierīcēm. Lai tās uzstādītu, jāgriežas rajona brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībā Preiļos, Nākofnes ielā.

11. - 13.jūnijā Gulbenē notika republikāniskās sacensības ugunsdzēšības sportā, kurās piedalījās republikas profesionālie ugunsdzēsēji. Mūsu rajona komanda, kuru vadīja ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieks E. Boreiko, izcīnīja trešo vietu.

V. Sokolovs,
Preiļu rajona ugunsdzēšības un glābšanas dienesta inspektors

GALVENAIS REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950.gada 29.marta, otrdienās. Dibinātājs un izdevējs - apgāds „Avīze”, Rīga, Brūnīnieku ielā 47. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Redakcijas adrese: 228250, Preiļi, Aglonas ielā 1. Tālrunis 22305. Datorsalikums. Iespējīs rāzošanas apvienības „LITTA” Daugavpils tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 2 nosacītās iespiedloksnes. Metiens latviešu izdevumam 8974, krievu - 3222.

Pasūtījuma indekss 68169.

Vissavienības TV programma

Otrdiena, 9.jūlijs

1.programma

18.00-Kontaktfórumi.
18.30-TZD.
18.45-Multifilma.
18.55-Cilvēks un likums.
19.40-Mākslas filma.
21.00-“Laiks”.
21.40-Kas ir kas?
22.55-TZD.
23.40-Dzejnieka A. Poperečnoja radošā darba vākars.1.daja.
1.00-Mākslas filma.
2.15-Operete,operete...

2.programma

18.15-Koncerts.
18.45-Krievijas parlamenta vēstnesis.
19.00-KPFSR Tautas deputātu kongressa gaidot.
20.00-“Vēstis”.
20.15-Labu nakti,mazuļi!
20.30-Ritmiskā vingrošana.
21.00-“Laiks”.
21.40-PSRS AP sesijs.

Trešdiena, 10.jūlijs

1.programma

6.30-“Rīts”.
9.00-Multifilma.
9.10-Cilvēks un likums.
9.55-Bērnu muzikālais klubs.
10.40-Mākslas filma.
12.00-TZD.
12.15-Aktuāla reportāža.
12.30-Koncerts.
15.00-TZD.
15.15-“Zemes prieki”.2.sēr.
16.45-Aizrauīgo pasaule.
17.00-Filma bērniem.”Bērniņas pēdējā vasara”.1.sēr.
18.05-Multfilmas.
18.30-TZD.
18.45-“Planēta”.
19.30-Koncerts.
19.40-Mākslas filma.
21.00-“Laiks”.
21.40-Kinopanorāma.
21.55-“Atklāta saruna”.
22.25-Zin.pop.filma.
0.00-Dzejnieka A. Poperečnoja radošā darba vākars.2.daja.
1.20-Mākslas filma.

2.programma

8.00-Rīta vingrošana.
8.20-Multfilmas.
8.50-Adama Smita naudas pasaule.

9.25-“Avoti”.
9.55-KPFSR Tautas deputātu kongressa atklāšana.

13.15-“Vēstis”.
13.30-Koncerts.
14.10-“Tēls”.
17.00-KPFSR Tautas deputātu kongressa rezultātu vērtējot.

20.00-“Vēstis”.
20.15-Labu nakti,mazuļi!

20.35-Konceris.
21.00-“Laiks”.
21.40-KPFSR Tautas deputātu kongressa.

23.55-Maskavas kinofestivālā.

Ceturtdiena, 11.jūlijs

1.programma

6.30-“Rīts”.
9.00-Dok.filma.
9.20-Koncerts.
9.40-Poēzija.

9.45-Bērnu stunde.
10.45-Mākslas filma.
12.00-TZD.

12.15-Zīne leM.
12.30-Leļļu filma-izrāde.

15.00-TZD.
15.15-“Zemes prieki”.3.sēr.
16.35-“Bērniņas pēdējā vasara”.2.sēr.

17.45-Tiem,kam 16 un vairāk.
18.30-TZD.
18.45-Multfilma.

18.55-Futbols. ACŠK-Maskavas „Sper-

faks”.

2.programma

7.00-Lielšķīda cilvēka rīts.

8.00-Rīta vingrošana.

8.20-Multfilmas.

8.50-“Otrais elpas vilciens”.2.sēr.

9.55-Dok.filma „Dzīvā planēta”.2.sēr.

10.50-Koncertfilma.

11.30-G. Aigas likenis.

12.15-“Visas naktis skanēja mūzika”.

13.15-“Vēstis”.

13.30-“Gans Janka”.2.sēr.

14.35-“Jalta-91”.Atlases konkurss.

17.00-KPFSR Tautas deputātu kongressā.

17.15-Teātra un kino aktieru labdarības koncerts.

18.30-“Homo soveticus”.

19.00-Futbols.Kijevas „Dinamo”- „Dnepra”.

20.45-“Leļļu filma-izrāde”.

21.00-“Laiks”.

21.40-“VID”(“Brīnumu lauks”, „Šovbirža” utt.).

21.55-Mākslas filma „Sieviete,kura dzied”.

3.programma

22.00-“Laiks”.

22.45-TZD.

23.00-“Aleksandršov”.

1.00-Mākslas filma „Iza spēle”.

magones”.
12.00-“Talanti un pielūdzēji”. Izrāde.
13.25-“Karjeras kāpnes”.
13.45-“50x50”.
15.00-TZD.

15.15-“20.gadsimts.Trauksmainā laika hronika”.

16.35-“Atklāt sevi”.

16.50-Muzikāla programma.

17.35-“Bite Maija”.6.sēr.

18.00-Starptautiskā panorāma.

18.45-Koncerts.

19.35-Mākslas filma „Iza spēle”.

21.00-“Laiks”.

21.40-“Dzīsma-91”.

22.45-TZD.

23.00-“Aleksandršov”.

1.00-Mākslas filma „Iza spēle”.

2.programma

8.00-Rīta vingrošana.

8.15-“Veselība”.

8.45-Dok.filma.

9.15-“Leijerkastnieki brāļi Amari”.

9.30-“Sādraudzība”.

12.00-“Plus vienpadsmīt”.

14.00-M.Dohmātakas filmas.

14.40-Sports visiem.

14.55-“Dž

Līvānieši saņem pilsoņa apliecības

Lai gan afišu pilsētas centrā drīz vien no plēsa, Līvānos turpinās Latvijas Republikas pilsoņu apliecību izsniegšana. Tā kā par šī dokumenta saņemšanu ir daudz neskaidrību, droši vien noderēs plašāka informācija. Latvijas Republikas pilsoņa apliecības ir LR pilsoņa personību un valsts piederiņu apstiprinošs (pagaidu) juridisks apliecinājums. Tiesības saņemt apliecības ir LR pilsoņiem, kuri bija tādi līdz 1940. gada 17. jūnijam, un viņu pēcnācējiem. Apliecības izsniedz Latvijas Komitejas lekšļietu komisijas apstiprinātās pasu nodalas, kuras darbojas pie aprīņķu PK.

Lai saņemtu apliecību, nepieciešamas 2 fotokarštītes 6x7 (tas pats formāts, kas PSRS pasē); personu apliecināšanas dokumenti, parasti - PSRS pase; dokumenti, kas apliecinā jūsu vai kāda augšupejoša radinieka (tēva, mātes, vectēva, vecāsmātes) Latvijas pavalstniecību, proti - LR pase, dzimšanas, miršanas un laulības apliecības, ar karadienestu saistītie dokumenti, zemes pirkšanas vai pārdošanas līgumi, kā arī jebkuri citi dokumenti, kuros uzrādīta pavalstniecība.

Maksa par apliecību ir 5 rubļi. Nepilngadīgajiem var tikt izsniegtais bērnu apliecības (foto-

karšīte 3x4, maksa 20 kapeikas).

Dokumenti, kas apliecinā jūsu vai kāda augšupejoša radinieka Latvijas pavalstniecību, attiecas uz Latvijas Republikas faktiskās pastāvēšanas laiku. Ko darīt, ja tie nav saglabājušies? Šādā gadījumā jāatsaucas uz kādu augšupejošu radinieku (tēvu, māti, vectēvu, vecomāti), kuram ir bijusi LR pavalstniecība, jānorāda šī radinieka dzimšanas laiks, aprīķis, pagasts. Pēc 1940. gada 17. jūnija dzimšajiem ļoti vēlams uzrādīt savas dzimšanas apliecības vai to norakstus. Gadījumā, ja neviens neuzrādīs neko vairāk kā PSRS pasi, dokumentu pārbaude arhīvos ar pašreizējiem spēkiem prasīs vairāk nekā 10 gadus.

Līvānos pasu nodalā atrodas Rīgas ielā 232a, sētas mājā aiz apavu darbnīcas, pilsētas autobusu pietura „Vecais tirgus laukums”. Darba laiks otrdienās, ceturtdienās un piektdienās no plkst. 17.30 līdz 20.30, sestdienās no plkst. 10.00 līdz 14.00, bet tas var mainīties. Sekojiet reklāmai izdevumā „Pilsonis”. 2. lappusē ir pilna informācija par visām pasu nodalām, kuras jau darbojas Latvijā.

Lidija Stūriška,
Līvānu Pilsoņu komitejas pasu nodalas vadītāja

BEBRENES LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMS

papildus uzņem audzēknus veterinārfeldšera - lauksaimnieka specialitātē.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Eksāmeni notiks 12.jūlijā dzimtajā valodā (sacerējums), 16.jūlijā matemātikā (rakstos).

Adrese: 228423, p.n. „Bebrene”, Daugavpils rajons, Bebrenes lauksaimniecības tehnikums.

Preiļu sagādes un ražošanas apvienība

paziņo, ka, sākot ar šī gada 15.jūliju, katru nedēļu notiks lauksaimniecības produktu iepirkšana pagastos uz vietas, blakus veikalui teritorijai.

Pirmdienās

Riebiņu pagasta Riebiņos no plkst. 7.30 līdz 10.30.
Silajānu pagasta Silajānos no plkst. 11.00 līdz 13.00.

Galēnu pagasta Maltas Trupos no plkst. 14.00 līdz 15.30.

Otrdienās

Rožupes pagasta Rožupē no plkst. 7.30 līdz 9.00, Druvā - no plkst. 9.30 līdz 10.30.

Turku pagasta Turkos no plkst. 11.00 līdz 13.00, Grigulōs - no plkst. 13.45 līdz 14.30.

Trešdienās

Rožkalnu pagasta Līdumā no plkst. 8.30 līdz 9.30, Dzintarā - no plkst. 10.30 līdz 11.30, Arendolē - no plkst. 12.20 līdz 13.20.

Pelēču pagasta Pelēčos no plkst. 14.00 līdz 15.30, Ārdavā - no plkst. 16.00 līdz 17.00.

Ceturtdienās

Stabulnieku pagasta Dravniekos no plkst. 8.00 līdz 9.00, Vilcānos - no plkst. 9.30 līdz 10.30.

Upenieku pagasta Sīlukalnā no plkst. 8.00 līdz 9.00, Brokos - no plkst. 13.00 līdz 14.00, Kapniekos - no plkst. 15.00 līdz 16.00.

Vispasaules Latviešu Zinātņu kongresa rīcības komiteja

aicina visus rajona iedzīvotājus, kuru darbs ir saistīts ar skaitļošanas tehniku un kuriem interesē datu apstrādes un pārraides attīstības perspektīvas Latvijā, piedalīties *Informātikas sekcijas* darbā 13., 15. un 16.jūlijā Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūtā (Rīgā, J.Raiņa bulv. 29). Galvenokārt tiks lasīti apskata referāti un referēs ievērojami Latvijas, ASV, Vācijas un citu zemju latviešu zinātnieki. Dalības maksa 25 rbl. *Reģistrācija LU Matemātikas un informātikas institūta telpās 12.jūlijā no plkst. 10 līdz plkst. 18 un 13.jūlijā no plkst. 8 līdz 9.15.*

Līvānu stikla fabrikai steidzami vajadzīgi:

ventilācijas iekārtas inženieris (meistars) - darba alga orientējoši 540 rbl.,
automašīnu vadītāji 1. cehā - 550-600 rbl.,
**šīhtas iebērējs - 415-500 rbl.,
transporta strādnieki - 500 rbl.,
**stikla formējošo mašīnu operatori - 550-700 rbl.,
TKD kontrolieri - 400-500 rbl.,
krāvēji - 500-800 rbl.,
*gāzes iekārtas atslēdznieks - 490-540 rbl.,
ventilācijas iekārtas atslēdznieks - 450 rbl.,
*stikla kausētāji - 450-600 rbl.,
**šīhtas sagatavotāji - 600 rbl.,
*stikla pūtēji - 450-800 rbl.,
*stikla izstrādājumu apdarinātāji - 600-800 rbl.,
mērinstrumentu atslēdznieki - 450 rbl.,
lodētājas - 420 rbl.,
ekoloģijas inženieris - 510 rbl.
*Ja stāžs ir 10 g. (siev.7,5 g.), pensiju piešķir no 50 (45)gadiem.
**Ja stāžs ir 12,5 g. (siev.10 g.), pensiju piešķir no 55 (50)gadiem
Visi strādājošie saņem talonus ēdināšanai par 1,50 rbl. dienā.
Pieteikties fabrikas kadru nodalā. Tālruni 43171, 44479.

Pārdod un maina

PĀRDOD zāli pļaušanai. Zvanīt 22138.

PĀRDOD govi. Zvanīt 34467.

PĀRDOD māju ar saimniecības ēkām 1 km no Līvāniem. Zvanīt pa tālruni 44407.

PĀRDOD motociklu „Jawa“ ar piaku svārīgi. Zvanīt 21600.

PĀRDOD jaunu videomagnetofonu. Tālrunis 43772.

MAINA vieglo automašīnu pret māju. Iespējama divstābu dzīvokļa maiņa pret trīs vai četru istabu dzīvokli Līvānos. Izziņas pa tālruni 43393 pēc plkst. 21.00.

MAINA traktoru T-25A (1991. gada izlaidums) pret vieglo automašīnu vai mikroautobusu. Iespējami varianti. Tālruni: darbā 29495, mājās 20149 (Vladimirā), mājās 51854 (Ivanovā).

Vairs neko tev, māmulit,
Dzīvē nevarēšu sniegt.
Tik pie balta kapu kopas
Savu galvu zemu liekt.
V.Rūja

Sērojam līdzi Intai Petrovai, no MĀTES atvadoties.

Darba biedri

Sirds uz mūžiem norimusi,
Acu plaksti ciesi ciet,
It nekad vairs dzimtā sēta
Ciemos mani negaidiet.

Z.Purvs

Izsakām dziļu līdzjūtību piede-
riņajiem, no VLADISLAVA SPŪLA
atvadoties.

Kopsaimniecības „Vanagi“ kolektīvs

Tu projām aizgāji klusi,
Tāda mīla, balta,
Zem gadu nastas nogurusi.

A.Grava

Esam kopā ar Teklas Stanislava m.
Lazdānes piede-riņajiem, VIŅU kapu
kalniņā izvadot.

Kolhoza „Ezerciems“ kolektīvs

Dzīlās sērās paziņojam, ka
1991. gada 3.jūlijā traģiskā
nāvē mirusi Vārkavas vi-
dusskolas skolotāja INĀRA
ANČUPĀNE.

Kolēgi

Jūdziet bērus, jūdziet sirmus,
Vediet mani smiltājā,
Pārnāks bēri, pārnāks sirmi,
Es mūžam nepārnāksu.

T.dz.

Izsakām līdzjūtību skolotāji Vero-
nikai Butlerei, viņas MĀSU smiltājā
izvadot.

Vārkavas vidusskolas skolotāji

Vairs tikšanās gaišuma nebūs,
Ir atdots un paņemts viss.

Ā.Eksne

Skumju brīdi esam kopā ar Aivaru
Bulmeisteru, MĀMIŅU smiltājā iz-
vadot.

Preiļu SCO

Preiļu rajona Kirova kolhoza valde

sakarā ar kolhozos apvienotā īpašuma vērtības noteikšanu līdz apvienotās mantas īpašniekus vai to mantiniekus, kuri to nodeva, pieteikties darbdienās kolhoza kantori pie ekonomistes vai pa tālruni 59383 līdz šī gada 15.jūlijam.

Kolhozs „NĀKOTNE“

aicina darbā iecirkņa zootehniki. Ir dzīvojamā platība. Uzziņas pa tālruni 36660.

Preiļu sagādes un ražošanas apvienība

Šī gada 13.jūlijā Līvānos 4.sagādes noliktavā slēgs līgumus 3. ceturšsim par grūti izpildāmo otrreizējo izejvielu nodošanu un paaugstināta pieprasījuma preču, tajā skaitā - autoriepu, pret-pārdošanu.

Tuvākas uzziņas pa tālruni 22230.